

TALLÓSI BÉLA

Gyilkossági kísérlet

A Tiffany állólámpával megvilágított, dohányfüsttel átítatott aprócska szerkesztői szobában Ében Kelemen diófa íróasztalán vészterhesen csattogtak a Consul írógép billentyűi. Az ütemes kattogást váratlanul megállította Szepes Máté ércesen hangzó, tiltakozó kijelentése és követelődző felszólítása.

– Nem akarok meghalni! Hagyja meg az életemet!

A két férfi egymásra nézett. Az egyikük szemében a meglepődés, a másikéban a meggyőzés szándéka tükröződött.

– Élve akarok maradni a fináléban! Boldogságtól kicsattanón vagy végtelenül megtörtén, ujjongó győztesként vagy elcsüggedt vesztesként, pozitív vagy negatív hősként, egy szál egyedül vagy családi körben, unokákkal körülvéve, de élve akarok maradni, nem holtan végezni – mondta eltökélten Szepes Máté. – Beleszöhet a regénybe bármit – folytatta megengedően, lehetőségek sorolásával –, amit vonzónak tart, amitől úgy véli, grandiózus lesz a történet. Előhozakodhat szerelmekkel, sikerekkel, csalódásokkal, bukásokkal, bármivel, amivel csak óhajt. Hüen visszaadhatja rapszodikus ifjúságom szép és kevésbé szép fejezeteit, sőt, azon sem ütökzöm meg, ha eltúloz, felnagyít, átír bármilyen eseményt a mögöttem hagyott, ifjonti hévvel megélt éveimből. Bánom is én, ha érdekesebbé akarja tenni az életemet, mint amilyen, ékesítheti akár olyasmivel is, ami meg sem történt velem, vagy nem velem, hanem mással esett meg. Ennél is tovább megyek, kifesthetem, nevetségessé tehet, mi több, lejáráthat, nem fogok tiltakozni. Magán múlik, mit visz bele, maga az író. Olyan színes fordulatokkal szövi át, amilyenekkel csak óhajtja, úgy csűr-csavarja a históriát, ahogy kedve tartja. Egyet azonban kikötök – jelentette ki nyomatékkal –, ebben a történetben én nem vagyok hajlandó meghalni. Ne is próbálkozzon, nem tud meggyőzni a halál... – Szepes Máté elmerengve megállt egy pillanatra, vonakodott a súlyos tartalmú szót magára vonatkoztatva kimondani, végül mégis kibökte – ...nem tud meggyőzni a halálom elkerülhetetlenségéről. Döntésemben megingathatatlan vagyok. Nem halok meg! Érti? Felfogta? Nem, és kész!

Szepes Máté légtornász fiatal és jóképű, pelyhedző állú világfi volt, amikor a Tiffany állólámpával megvilágított, dohányfüsttel átítatott aprócska szerkesztői szobában – a diófa íróasztal mögül a Consul írógép felett átbeszélve Ében Kelemen felé – határozott fellépéssel egy szuszra végigmondta a halála ellen tiltakozó monológját.

Ében Kelemen – zavarát és egyet nem értését ügyesen titkolva – határozott, lendületes mozdulattal kitepte a félig írt ívlapot a papírtó-

vábbító henger alól. Kétoldalt megfogta, majd megemelte a Consul írógépet, csak úgy, szemmértékkel megsaccolva letette a diófa íróasztal közepére, mint egy átléphetetlen választóvonalat, határt kijelölve vele maga és Szepes Máté között.

– Rendben – jelentette ki aztán, ügyelve arra, hogy hangsúlya ne árulja el a nemtetszését. – Legyen, ahogy óhajtja, a halálát elodázzuk. Egyelőre életben hagyom. Egyelőre! – közölte a többkötetes, sikeres regényíró, aki eredetiségével, újszerű hangjával, nem utolsósorban meghökkentő témáival és az irreálist groteszkbe átbillentő stílusával szerzett magának ragaszkodó, folyamatosan bővülő olvasótábor a nonszensz prózát kedvelők körében. – Csak aztán nehogy megbánja! – tette hozzá némi hatásszünet után, majd a papírlapot, melyen részletesen ecsetelte a jókötésű légtornász haláltusáját, a regényhős orra elé emelte. Az óvás, vagyis a fenyegető figyelmeztetés hallatán megszeppent Szepes Máté, aki a diófa íróasztal túloldalán egy ingatag tonettszéken feszengett, elképedve leste az író, vajon mit szab meg életben hagyása feltételül.

Ében Kelemen baljósan lebegtette a gépből kitépett ívet, melyen szinte orvosi tünetleírással érzékeltette a gyöttrő kínokat, a görcsös rángásokat, Szepes Máté megrendítő haláltusájának anatómiáját, és virtuóz módon ábrázolta az akrobata elhúzódo elmúlását a manézs vérrel átitatott, fűrészpórral felhintett talaján. Aztán görcsös mozdulatokkal galacsinná gyúrta a diófa íróasztal közepére tett Consul írógép felett, és magasról indított lendülettel elegáns ívben beleejtette a forgózsámolyos irodai székétől pontosan karnyújtásnyi távolságra elhelyezett fonott szemétkosárba. Végül sunyi mosollyal, fölényeskedve Szepes Máté arcába vágta, hogy ne képzelje magát istennek, de legyen meg az akarta, maradjon életben.

– Ám legyen! Ugráljon kedvére cirkuszi mutatványosként, szaltózgasson tovább a levegőben! – böfögte Ében Kelemen epésen a megriadt és gyanakvó Szepes Máté felé. – Röpködjön a manézs kupolájában a lentről magára meredő, ámuló tekintetek kereszttüzeiben. Hintázzon, lengjen és lebegjen a trapézon, mint egy láthatatlan kéz által irányított marionettfigura. Élvezze, hogy őrjöngnek magáért. Hogy rajongásig imádják. Ha elragadta és maga nem tud gátat vetni neki, akkor legyen, sodorja csak az önfeledt mámor. Tomboljon. Lubickoljon szertelenül csapongó bohémként a sikerben. Előbb-utóbb úgy is az lesz, amit én akarok. Amilyen sorsívet én húzok meg és jelölök ki magának.

Ében Kelemen érezte, hogy egy kicsit elragadtatta magát, és hogy úgy beszél, mint egy spiritiszta szeánszon.

– Tetszik vagy nem, az lesz, amit én szabok meg végzetül – folytatta visszafogottabban, kevésbé kimódoltan. – Egy elhibázott, rövid lendülettel végrehajtott szaltó mortale végén kicsúszik a fogó kezéből, a mélybe zuhan és a nyakát szegi – közölte kimérten és tárgyilagosan a gyámoltalanul pislogó Szepes Mátéval. – Ez lesz a vége! Akarja vagy sem. Elfogadja vagy tiltakozik. Én teszem ki a pontot. Én, és nem maga!

Amikor a Tiffany állólámpával megvilágított, dohányfüsttel átitatott aprócska szerkesztői szobában Ében Kelemen új lapot fűzött be Consul írógépebe, hogy folytassa a kényszerűen félbehagyott művet, a regénytorzót, Szepes Máté még mindig jóképű volt, életerős, szívós, de öt évvel idősebb. Az elviharzott öt esztendőben a manézs utánozhatatlan eleganciával repkedő, daliás lovagjaként nagy rajongótáborra tett szert főleg a hajadonok körében, hedonista, pazarló szokásai, simulékonysága és közéleti jártassága pedig az elit társasági élet bálványozott és körülrajongott figurájává avatták. Az öt év folyamán többféle függőség is kialakult nála. Nem volt betegesen narkomán, semmilyen bódítószert

fogyasztását nem vitte túlzásba, de élt néha ópiummal. Bódulatba mégis inkább röviditalokkal szeretett eljutni. A rászokás időszakában abszinttal, később a Bourbon whiskynek hódolt, az ital amerikai eredete miatt. Az erőteljes aromájú, testes ital hozzásegítette a mámoros állapothoz, amelyben bódult vágyálmok közt vergődve belevethette magát a saját maga által vizionált Újvilág korlátlan lehetőségeibe, és úgy érezhette magát, mint a földkerekség rettenthetetlen ura. Révületének minden egyes alkalommal alélás vetett véget. Elszenderült, és másnap délig húzta a lóbort, akkor ébresztette erős vizezési inger. Nagy horkantással és kínzó légszomjjal ocsúdott.

– Jó magát öt év után újra itt látni – bölintott Ében Kelemen üdvözlésképpen Szepes Máté felé, aki zavart mosoly kíséretében viszonzta az író szívélyes gesztusát. – Gondolom, sejti, miért kértem, hogy találkozzunk. Esedékes lenne előhozakodni az elnapolt témával, és fontolóra venni az elhalálózását – mondta Ében Kelemen a kedvességét fölényeskedésre váltva, és erőteljes mozdulattal lesüllyesztette a betűkosarat, hogy a Halálugrás fejezetcímhez mutatóujjával elvéthetetlenül bökjön rá a megfelelő betűkarra a „h” verzál változatának leütéséhez.

– Na, tessék, helyben vagyunk... Még mindig nem tett le az eredeti szándékáról?! – kérdezte Szepes Máté, megilletődve attól, hogy a találkozásuk megint ide lyukadt ki. – Nem felejtettem el, hogy is mehetett volna ki az eszemből, milyen ácláz vitát folytattunk legutóbb, öt évvel ezelőtt, amikor ugyanígy ültünk itt egymással szemben. Heves tiltakozásomra, hogy nem akarok meghalni, nagy kegyesen visszaadta az életemet a kitépelt, összegyűrt és szemétbe hajított lappal, melyen szinte orvosi tünetleírással érzékeltette a gyötrő kínokat, a görcsös rángásokat, megrendítő haláltusám anatómiáját, és virtuóz módon ábrázolta elhúzódó elmúlásomat a manézs vérrel átítatott, fűrészporral felhintett talaján. Azzal váltunk el akkor, hogy ugráljak csak kedvemre cirkuszi mutatványosként, szaltózgassak a levegőben, röpködjek a manézs kupolájában, tomboljak, élvezzem, hogy rajongásig imádnak és lubickoljak szertelenül csapongó bohémként a sikerben. Nos, én az eltelt öt évben élveztem is skrupulusok és lubickoltam is korlátok nélkül... – reagált Ében Kelemen foghegyről odavetett, kellemetlen felvetésére Szepes Máté, majd hirtelen elhallgatott, mérlegelt, mit áruljon el abból, amit az utóbbi öt esztendőben megélt.

– Igen, hallgatom – bátorította Ében Kelemen a gondolatai rendszerezésével szemmel láthatóan zavartan küszködő férfit.

– Nem részletezem, mert hosszúra nyúlna – hártotta el az író kíváncsiskodását Szepes Máté. – Elég annyi, hogy az eltelt öt évet úgy éltem meg az ön nagyilekű jóváhagyásával, ahogy kedvemre való volt... mégsem gondolom, hogy ez az öt év, amellyel könyörületes döntése szerint, jóindulattal meghosszabbította az életemet, ok legyen, vagyis indokot szolgáltatson arra, hogy meghaljak – berzenkedett Szepes Máté, tekintetével követve Ében Kelemen mutatóujjának lassú mozgását, ahogy a j-vel jelölt billentyűről a h felé kúszott.

– Minden, ami történik velünk, vagy ami ér bennünket, elfogadható, elégséges és megfelelő... soroljam még a szinonimákat?... tehát elfogadható, elégséges és megfelelő ok lehet arra, hogy bevégezzük... meghaljunk, ha így jobban tetszik – mondta ki kertelés nélkül Ében Kelemen, felnézve a billentyűzetről. – Háború, megroggyant egészség, előrehaladott kor... még a kegyes jóindulatból elodázott halál, az elmúlás átütemezéséhez kikönyörgött haladék, a maga esetében az öt év is indokot szolgáltathat arra, hogy meghaljon.

Szepes Máté ellenkezésképpen a fejét ingatta, mintha esőcseppeket akarna kirázni göndör hajzatából.

– Nem, nem. Nem... – hajtogatta komolyan aggódva az életéért.

– Na, látja ez az... ez az eredménye annak, hogy elgyengített és megszántam. Tudtam akkor is, azóta pedig csak megerősödött bennem, hogy elhibázott lépés volt az életben hagyása. Sejtettem, hogy ez lesz. Még jobban megszerette az életet, ezért most még erősebben kötődik és ragaszkodik hozzá. Az én hibám, nekem kell rendbe hoznom, amit elrontottam. Tudja mit, próbáljunk meg alkudni! – enyhült meg némi jóindulattal mutatva Ében Kelemen.

– Ne bagatellizáljon! Az életemről van szó – utasította el a felkínált lehetőséget hisztérikusan Szepes Máté.

– Pontosabban a haláláról. Sokkal inkább a haláláról, mint az életéről. Az élete, kérem szépen, engem már nem izgat és nem érdekel. Azt megírtam, végigvezettem, kitöltöttem, abban már nincs több lehetőség, kifulladt. Törődjön bele, ennyi volt, vége... meg kell halnia – győzködte erélyesen Szepes Mátét Ében Kelemen.

– Nem és nem, nem vagyok hajlandó elfogadni a halál tényét, mint ahogy semmiféle magyarázatot sem arra, hogy elkerülhetetlen, mi több, kényszerű az elmúlásom, mert az életemben, ahogy fogalmazott az előbb, nincs több lehetőség, kifulladt – szakadt ki Szepes Mátéből. – Nem fog meggyőzni arról, hogy most kell elmennem és nem később. Nem fogadom el ezt az írói verdiktet. Ragaszkodom az életben maradáshoz, ha tetszik magának, ha nem.

– Nem, nem, nem... Nem arról van szó, végképp nem arról, hogy nekem tetszik-e vagy sem. Nem az én tetszésem vagy nem tetszésem múlnak életek és következnek be halálok tragikusan vagy csendes elmenettel. Én ennek a történetnek csupán csak a lejegyzője vagyok... egy láthatatlan irányító meghosszabbított keze. Nekem a múzsa sugall, és most azt sugallja, hogy maga már leélte az élet magára eső, ha jobban tetszik, magának kiszabott részét. Elfogadja vagy tiltakozik, mindegy, nem oszt és nem szoroz, mert magának ebben a történetben mindenképpen meg kell halnia, mégpedig aránylag fiatalon és most, nem később. Már a halasztás, ez az öt év is sokat rontott az esélyeinken az olvasóknál. Ezért sem kérdés, hogy belemegy vagy nem, nem magán múlik... – dohogott zord ábrázattal Ében Kelemen. – Mondhatná, a maga élete. Igen, akár mondhatná is. De kinek a regénye? – tette fel súlyos kérdését már kevésbé morcosan. – Mégis kié, kinek a regénye? Az enyém, az én nevem lesz kiszedve kiugratott, félkövér betűkkel a borítón szerzőként, maga csupán csak, bár nem elenyészően jelentéktelen dolog, elismerem, az életét adja ehhez a könyvhöz... na, és a halálát a végén – nyersen, ellentmondást nem tűrően intette le Ében Kelemen az ötévi igénybevételtől még ingatagabb tonettszéken vele szemben feszengő légtornászt, akinek viaszarcát sűrűn hálózták vöröses hajszálerek.

– Ne akarjon kizárólagos jogot formálni az én, hangsúlyozom, az én életem alakítására. Maga nem mindenható isten íróként sem, érti! Nincs se morális, se jogalapja, se felhatalmazása, se mit tudom én, mije, hogy a beleegyezésem nélkül, a múzsa sugallatára, ahogy mondta volt az előbb, önkényesen döntsön az életem folyásáról és a halálomról! Maga kizárólag, hogy is fejezte ki magát az előbb... a lejegyzője az életemnek. Író, lírator, történeteket szövögető világámító – tiltakozott nyers határozottsággal Szepes Máté, és savanyú ábrázattal meredt Ében Kelemenre.

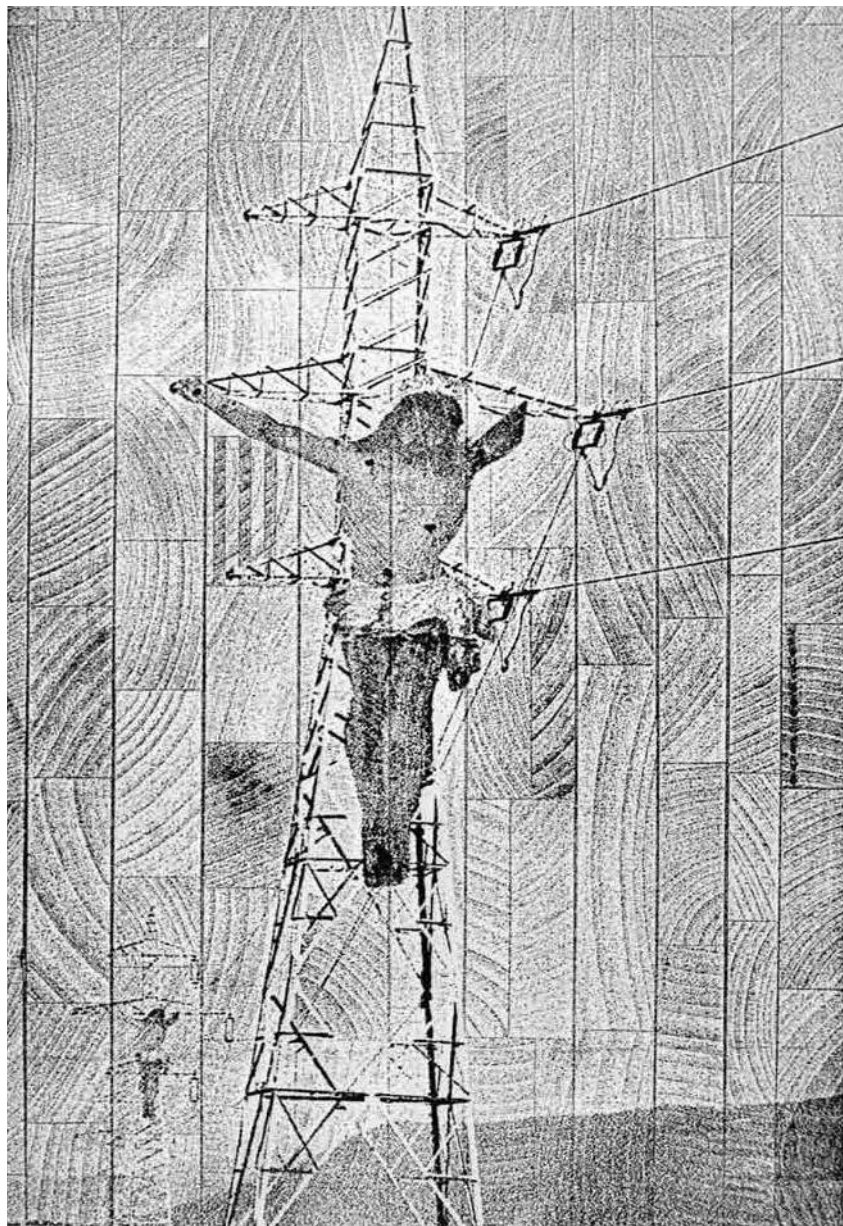
– Na, látja, ez az! Most mondta ki a lényegét, hogy történeteket szövögető világámító, vagyis író vagyok – helyeselt Ében Kelemen, irigykedve, hogy a regényalakja agyából és nem az övéből pattant ki a világámító kifejezés. – Író, és íróként a maga szülője – folytatta erőszakolt tárgyilagos hangnemben, nehogy jelét adja a találó kifejezés feletti elismerő csodálatának. – Történeteket szövögető világámítóként én hoztam magát a világra. Maga, Szepes Máté általam létezik. Ha én nem találok ki magát, Szepes Mátét, a fiatal

és jóképű légtornászt, a pelyhedző állú világfit, akkor most írás helyett nem kellene arra pazarolnom a drága időmet, hogy meddő vitába szálljak itt magával arról – Ében Kelemen igyekezett tompítani mondandója súlyát, ezért egy kicsit elviccelte a lényegét –, vajon eltehetem-e láb alól vagy sem, kivonhatom-e a forgalomból vagy sem, dönthetek-e arról, hogy kampec vagy sem. Ha az én írói fantáziámban Szepes Máté nem születik meg a múzsa sugallatára, akkor maga nincs, érti?! Nincs! Nem létezne. Ha nem vagyok én, ha nem teremtem meg, maga sehol sincs. Nincs, érti, nincs?! Ha a történeteket szövögető agyamból maga nem pattan elő, akkor a világ nem ismeri meg Szepes Mátét, aki a manézs utánozhatatlan eleganciával repkedő daliás lovagjaként az utóbbi öt évben nagy rajongótáborra tett szert főleg a hajadonok körében. És akit, ugyancsak a legutóbbi találkozásunk óta eltelt öt esztendőben hedonista, pazarló szokásai mellett simulékonyasága és közéleti jártassága az elit társasági élet bálványozott és körülrajongott figurájává avatta. Akinél ez alatt az aránylag rövid idő alatt többféle függőség is kialakult. Nem lett ugyan betegesen narkomán, mert semmilyen bódítószer fogyasztását nem vitte túlzásba, de élt néha ópiummal. Bódulatba leginkább röviditalokkal szeretett eljutni, ugye, nem tagadja – a múltból előrangotott jellemzők sorolása közben teremtői felsőbbrendűségét hangsúlyozva szónokolt Ében Kelemen, s mindvégig elszámoltató mogorva tekintettel nézet a feszengő Szepes Máté szemébe. – A rászokás időszakában szinte kivételesen abszinttal jutott el bódulatba, ugye, jól mondom, később a Bourbon whiskynek hódolt, az ital amerikai eredete miatt. Ettől az erőteljes aromájú, testes italtól, így emlékszik maga is, nemde, mámoros állapotaiban, amikor bódult vágyálmok közt vergődött, belevethette magát a saját maga által vizionált Újvilág korlátlan lehetőségeibe, és úgy érezhette magát, mint a földkerekség rettenthetetlen ura. Mindketten ugyanúgy tudjuk, hogy révületének minden egyes alkalommal alélás vetett véget. Elszenderült, és másnap délig húzta a lóbórt, akkor ébresztette erős vizelési inger. Nagy horkantással és légszomjjal ocsúdott. Emlékszik, ugye? Így volt, megélte mindezt? A révületeket, az élvezeteket nekem köszönheti, mert én adtam magának... Na jó, az ocsúdás utáni légszomjat is, bevallom, az önzőség és az irigység néha engem is elvisz rossz irányba. De az ocsúdás utáni légszomjat kivéve csak jót adtam. Hálával és szeretettel tartozik! Szeressen...

– Szeressem? – horkant fel hitetlenkedve Szepes Máté, félbeszakítva az író. – Én, én szeressem magát?! – fűzte a szavakat tagoltan, vontatottan. – Szeressem magát, mert a világra hozott, hogy megöljön! Megszült, hogy kéjelegve elvegye az életemet, ezért szeressem? – Szepes Máté megpróbálta visszafojtani örvénylő indulatait, a tekintete azonban, ahogy szikrázó gyűlölettel Ében Kelemen szemébe nézett, elárulta felindultságát. – Próbáljon meg más lenni! – vágta oda erélyesen az írónak, olyan, számára is meglepő hanghordozással, mint aki kottából beszél. – Próbáljon meg kiválni és kitűnni az átlagból – mondta egy kicsit megcsillapodva –, igyekezzen a standard fölé emelkedni legalább egy icipicit! Arra bármelyik író képes, hogy megszüljön egy alakot... egy rokonszenves alakot, mint amilyené engem formált ebben a regényben, ezt köszönöm is – vágta közbe nyugtázó biccentéssel. – Arra is képes bárki, hogy a rokonszenves alakot megszerettesse az olvasókkal, aztán megölje, nyilván olyan halálnemet választva az elpusztításra... a maga esetében – pontosított Szepes Máté – inkább könyörtelen eltiprására, amely a kívánt mértékben vált ki borzongást az olvasóból. Csak valami kivételessel lehet kilépni és kiemelkedni a halálsorból, a szokványos, elterjedt, átlagos, érdektelen, a közép-szer által alkalmazott sablonból. Írja át az egészet – folytatta a gondolatmenetét Szepes Máté. – Értékelje át a koncepcióját, fontolgasson, mérlegeljen. Aknázza ki a nonszensz próza lehetőségeit, ha már annyira büszkén hangoztatja lépten-nyomon, hogy eredetiségével, újszerű hangjával, nem utolsósorban meghökkentő témáival és az irreálist groteszkbe

átbillentő stílusával milyen kiterjedt és ragaszkodó olvasótábort szerzett magának e műfajt kedvelőinek körében. Alkalmazzon valami nagyon-nagyon príme, nem várt csavart. Találjon eredetibb kibontakozást, szellemesebb fordulatot, valami újszerűt arra, miként érje el a kívánt hatást, amivel elnyerheti az olvasók szimpátiáját. Érttem én, ahogy mindenki, aki nagy becsvágygal valamilyen alkotótevékenységet folytat, literátorként, íróként maga is fényes hírnévre, parttalan népszerűsésre és halhatatlanságra törekszik. Halkan, a margóra jegyezném meg csupán, hogy a manézs utánozhatatlan eleganciával repkedő, daliás lovagjaként én is ilyesmiknek az elérésén fáradozom. Istenigazából nem is érdekel, mi hajtja, mert végül is mi közöm hozzá, és mi jogom ítélni. Törekedjen

PléhKrisztus sorozat, 25x35, fametszet, 2016

bármire, a maga dolga, csak ne engem használjon fel eszköznek érvényesülési törekvéseinek a megvalósításához! Ne az én halállal akarjon érvényesülni, megbecsülést kivívni, dicsőséget elérni, babérokat aratni és halhatatlanná válni – Szepes Máté hirtelen megállt egy pillanatra. Meglepődött, hogy irodalmi hősként milyen bölcs meglátásai vannak, és milyen okosságokat képes kimondani. Ráadásul úgy, hogy nem írott szövegből szól ki, tehát nem más (vagyis nem Ében Kelemen) adja a szájába a mondatokat. Ettől a felismeréstől még inkább nekibátorodott, és élesen vágta az író, Ében Kelemen ábrázatába, hogy főleg ne azzal a kommersz megoldással és szerinte ocsmány és gyalázatos, vérlázító véres húzással akarjon meggazdagodni, hogy elveszi az életét, lelöki a trapézról. – Mert az eladási mutatók, a bevétel, az anyagi haszon se másodlagos, maga is csak pénzből él. Ne mondja, hogy nem, hogy nem érdekli a pénz, hogy nem hajt rá! Dehogynem! Amíg a ragaszkodó és folyamatosan bővülő rajongótáborról szóló mítoszszal, amit előszeretettel táplál, nem fizethet a hentesnél marhafelsálért, addig magát se hagyhatják hidegen az anyagiak – Szepes Máté szárnyakat kapott, és olyan, hamis érzés kerítette hatalmába, mintha egy súlycsoportba került volna Ében Kelemennel. Kezdte bátorítón azt tapasztalni, hogy a barátságtalan dialógusban már nem az író és a regényalakja feszül egymásnak, hanem ő is független lényként képes kiállni magáért és küzdeni. Ennek a más felállásnak az ábrándja Szepes Mátéval elhitette, hogy fölényre tett szert, mégpedig tetemesre. Ettől pedig megmámorosodott. – Haljak meg anyagi megfontolásból, alantas indítékból. Haljak meg, mert a halál nyerő! Ugyan! Írócskám... – Szepes Máté maga is meghökkent, hogy önkéntelenül ilyen bárdolatlanságra merészkedett, és írócskámnak titulálta Ében Kelelent, de kimondta, és nem volt módja visszaszívni, ezért inkább megismételte az illetlen megszólítást. – Írócskám, legyen találékonyabb, eredeti, újszerű, kísérletező! Experimentáljon, törekedjen eredetiségre, ne sémákban gondolkozzon, kerülje a sztereotípiákat! – hajtogatatta Szepes Máté lendületesen szinte ugyanazt, amit már amúgy is kimondott korábban, de ezúttal utasítva, kioktató hangnemben és érelyesen vágta vélt igazát Ében Kelemen arcába. – Életben tart, vagy felejtse el, hagyjon ki a történetből! Keressen más balekot! – jelentette ki határozottan, felemelkedve az ingatag tonettszékből, két tenyérrel az asztalszegélyre támaszkodva áthajolt a Consul írógép felett. – Emelkedjen felül önmagán, szálljon szembe a trendekkel, az elvárásokkal, az üzleti diktátumokkal, a keresleti igényekkel, mit tudom én, mikkel, és írjon mást, írjon máshogyan! Írjon egyszer, csak egyetlenegyszer jóról szólót, jó kimenettel jól végződőt! Írjon felemelőt, kerekítsen olyan történetet, amelyben nem szenved senki, nem búskomor, nem lehangolt, nem depresszív és nem betegesen szorongó a főhős, és nincsenek szuicid hajlamai! De tudja mit, megértő és jó leszek magához, a kedvében járok, mert az életemet köszönhetem magának, ahogy figyelmeztetett is rá, ha esetleg elfelejtettem volna, és nem tudnám. Engedékenyen belemegyek, ahogyan öt évvel ezelőtt is ráálltam volna, hogy miután kiugráltam magam kedvemre cirkuszi mutatványosként, eleget szaltóztattam már a levegőben és röpködtem a manézs kupolájában, a regénye végén ne elégedett és boldog, hanem elégedetlenkedő, kötekedő, fásult, lemondó, kedélybeteg legyek. Bánom is én, szenvedni, kínlódni, gyötrődni fogok. Őrjöngő, irányíthatatlan, beszámíthatatlan, mindent magára vállaló félkegyelmű leszek, ha akarja, csak hagyjon életben – rimánkodott Szepes Máté.

– Állj, állj, állj! – harsogta Ében Kelemen, és megvetően nézett farkasszemet Szepes Mátéval. – Maga nem lehet félkegyelmű, ez a státusz már foglalt az irodalomban. Mintha nem tudná, hogy Dosztojevskij milyen fenomenális nagyregényt írt róla! De tudja, egészen biztosan tudja, annyira nem vehette el az eszét a halálfélelem, hogy elfelejtette. Ismeri Dosztojevskijt, és más írókat is ismer, mert maga, a szép és fiatal, pelyhedző állj

világfi, az elit társasági élet bálványozott és körülrajongott figurája, szerénységemnek köszönhetően művelt és olvasott is – tette hozzá dicsekvőn az író, majd még egyszer hangsúlyozta az érdemét, hogy tündökölhessen saját fényében. – Műveltségét és az olvasottságát is nekem köszönheti természetesen, mert én formáltam intelligenssé, nyitottá és érdeklődővé az irodalom iránt. Emlékszik, a könyvtárosok rémivé vált, mert indignóval kimásolta a könyveket sorról sorra, lapról lapra, minden betűt átírva grafitceruzával? Különösen az orosz klasszikusok nyűgözték le, memorizált mindent, ami az orosz lélekről szólt, egész passzusokat tudott idézni a regényekből. Ezért talán csak nem felejtette el, hogy a nagy Dosztojevszkij elorozta előlünk azt a lehetőséget, amelyet az előbb felvetett engedékenyen, és főleg megfontolatlanul, mert annyira eszeveszetten próbál menekülni a halál elől?

– Nem érdekel mit csinált Dosztojevszkij, mit írt meg és mit nem, én nem halok meg... akkor sem halok meg, még nem, nem most, érti!? Az öt év, amivel olyan nagy kegyesen meghosszabbította az életemet, ismételten kimondom, nem ok arra, hogy nyaktöréssel végezzem – vágta ki szilárd eltökéltséggel Szepes Máté. – Felemelő véget akarok és punktum. Kijár nekem, megdolgoztam érte. Ezt maga is tudja, hiszen maga dolgoztatott meg az elkészült oldalakon, az eddig megírt fejezetekben. Tudnia kell, mert gondolom, mielőbb belekezdett a regénybe, utánajárt, végzett előtanulmányokat azzal kapcsolatban, hogy mekkora önfeláldozást követel az artistapálya, és hogy mennyi lemondással jár. Tisztában van vele, hiszen maga írta meg valahol a regény elején, hogy mi mindenről kellett lemondanom ahhoz, hogy a világ egyik legjobb, ünnepezt légtornásza lehessen. Nem volt igazi gyerekkorom, én nem játszhattam kedvemre, mert gyakorolnom kellett, rendszeresen, kitartóan, szívósan edzettem. Kőkemény testgyakorlatokkal nyújtottuk az izmimat, hogy hajlékony legyek. Engem a lengőhintába nem beleültettek, hanem felállítottak rá. Állva kellett hintáznom, hogy érezzem a lendületet és megszokjam a magassággal járó imbolygást. Nekem labdát sem azért vettek, hogy rúgjam vagy dobjam, hanem hogy elrugaszkodjak róla. Kiskoromtól gyötörtek egy felfújható ballonlabdával. A gyerekkorból úgy léptem át a felnőttkorba, hogy időm sem volt észrevenni, érzékelni és megélni a felhőtlen ifjúság gyönyörét, úgy suhantak el felettem évek. Törték, gyűrtek létrán, kötélén, trapézban. Vért izzadtam. És most, amikor már élvezetet is jelenthetne az élet, révületeket, gyönyöröket, kéjt is nyújthatna, nemcsak folyamatos gyötördést és gürcölést, a mélybe akar taszítani?

– Én akarom... kérem, kérem, ne ragadtassa el magát! – mondta Ében Kelemen higgadtan, de határozottan, lekezelő mosoly kíséretében. – Miért akarnék én a maga életére törni? Nézze, él vagy hal, nekem annyira mindegy, az én életemet a maga halála nem befolyásolja. Sőt, az se jelentene számomra különösebb megrázkódtatást, ha lemondanék magáról és elfelejteném, ahogy már maga is tett célzást erre. Mert, tudja... – Ében Kelemen jobb csuklójából olyan mozdulatot tett, mintha elhajított volna egy kártyalapot – ... így, ilyen könnyedén hajíthatom a kosárba életestül, halálostul a nem akarásával és az ellenkezésével együtt cakompakk, ahogy van – bökte ki pöckösen. – Ha Szepes Máté légtornász, a manézs repkedő lovagja, a fiatal és jóképű, pelyhedző állú világfi nem akar meghalni, akkor annyi... kész... végeztem vele... behajítom a kosárba, mint öt évvel ezelőtt a már megírt halálát, és vége! Nekem nem múlik Szepes Máté légtornászon, a manézs repkedő lovagján, a fiatal és jóképű, pelyhedző állú világfin, érti?... nem múlik semmi. Felejsük el, hogy megszületett, hogy a világra hoztam. Kreálok másvalakit, más balekot, ahogy fogalmazott lekicsinylőn, magát pedig hagyom a fenébe. Megtehetem, a világra hozok másvalakit, aki megelégszik azzal, hogy életet kapott általam, hogy élvezheti a számára általam megteremtett lehetőségeket, hogy csapongó bohémként szerte-

lenül lubickolhat a sikerben, hogy élhet néha ópiummal, vagy hogy röviditalokkal juthat el bódulatba. Megelégszik ennyivel, sőt – emelte fel a mutatóujját és vitte fel a hangsúlyt Ében Kelemen –, sőt, mindezért hálát érez, végtelen hálát mutat, nem úgy, mint maga. Végül mindezért cserébe, ha nem is lezserül és laza hozzáállással, ha nem is örömtől repesve, mert ki tenne így, de meghal. Eldobja az életét, különösebb aggályok nélkül. Érti? Meghal, nem fejt ki esetlenül és feleslegesen ilyen ellenállást, mint maga, mert mértékletesebb magánál, ésszerűen gondolkozik és megadóbb. Ezért megérti, bár némi visszataszítást bizonyára benne is kivált – tette hozzá megengedően Ében Kelemen –, hogy a kutyát sem érdekli a konfliktusmentes befejezés, a kiélezett drámai helyzetet és a tragédiát nélkülöző boldog vég, amit maga annyira szeretne kikönyörögni tőlem. Értse meg maga is, hogy nincs rá kereslet, nincs – mondta lesújtón Ében Kelemen. – Mi érdekes van az olyan történetben, amelyben senki sem szenved, senki sem mélabús, ahol a főhős nem befelé forduló és nem kórosan depressziós, hogyan is fogalmazott, szuicid hajlamú. De abban is mi érdekes van – kérdezte nyújtva a szavakat –, ha a hős szenved, kínlódik, gyöttrődik, de a végén nem történik torokszorító tragédia. Vagyis ha a történet sodrának nem olyan fordulat vet véget, amelytől görcsbe rándul a gyomor, és amely mélységesen mély lelki szenvedést, azaz gyötrelmes érzelmi kínokat okoz az olvasónak – magyarázta Ében Kelemen. – A könyvfogyasztók nagy, nagyon-nagy tábora akkor érzi jól magát, akkor elégedett az irodalmi élménnyel és akkor jut el az elragadtatásig, ha gyöttrődhet mások tragédiáit átélve. Ez van, hiába akar maga jót! – mondta Ében Kelemen. – Mindenki lelki mazochistává válik, aki kitalált, könyvbe fűzött lapokról megismerhető történetért nyúl. A pénzéért, amit a műre költ és az időért, amit rááldoz, szenvedést vár, a gondokkal terhelt reális világtól elszakító, önkívületi állapotot. Bele akar dögleni mások tragédiáinak az elviselhetetlenségbe. A mások sorsának a kibíratatlanságába. Tudja, hogy élvezik ezt az olvasók! – Ében Kelemen a kihúzott fiókból kiemelt egy töltött selyemcukorkát, csak magának, Szepes Máténak nem kínált egy másikat. Bekapta, és élvezettel nyelte le a nyálban feloldódott édes ízt. Aztán ironikus mosollyal folytatta. – Végzetes következmény nélkül olyan a műalkotás, mint ha nem lenne befejezve. A lezáró szakaszban visszafordíthatatlan csapás kell, valamilyen rémséges történés, ami megvisel. Súlyos veszteség, megérintő negatív szenzáció kell a fináléba. Lesújtó veszedelem. Nincs még egy olyan prima csavar, maga használta ezt a kifejezést az előbb, mint ha meghal, ráadásul élete teljében hal meg, akiért olvassuk a művet. Az ilyen véget egy életre meg lehet jegyezni. Az ilyen befejezést nem felejt el az ember, ha csak nem szenved Alzheimer-kórban. Álmból felriadva is emlékezni fog rá. Gondoljon csak Tolsztojra! – hajolt egészen közel Ében Kelemen Szepes Mátéhoz, és élvezettel kezdett előadni úgy, mint az az egyetemi professzor, aki önkívületi állapotba kerül az előadóteremben visszahangzó saját műelemzésétől. – A nagy Tolsztoj, kérem, minek rótt volna papírra majd ezeroldalmi szövegfolyamot annak a csapongó viszonyoknak a kibontására, amelyben Anna Karenina hol a dúsgazdag Vronszkij gróf oldalán, hol a nála jóval idősebb férje mellett keresi a kiutat az őt emésztő érzelmi zavarodottságból, ha szerencsétlen hősnőnk a végén nem vetné magát a sínekre? Minden olvasó feszülten követi a felindult lelkiállapotú, egzaltált nőt, ahogy gondolataiba mélyülve, átlényegülve suhan a peronon, hogy képzeletben megpróbálja utánanyúlni és visszatartsa a feldúlt asszonyt. De valójában senki sem akarja megmenteni. Van, aki egészen lelassítja az olvasást, szótagról szótagra követi a szöveget, mások átsuhannak szavakon, mondatokon, hogy minél felfokozottabban élhessék át a halálos ugrást. Közben lázasan azért drukkolnak, hogy a döntő pillanatban meg ne gondolja magát szerencsétlen reményvesztett asszony. Ki emlékezne a befejezésre, ha a pöfögő szerelvény csak úgy átsuhanna az állomáson, s a nyomában a peron-

ról elpárolgó vízgőz nem a tragédia következményét, az elgázolt Anna tetemét fedné fel. A tragédia, igen, a borzongást kiváltó szörnyű tragédia, a véres esemény, a halálos baleset vési be az olvasó tudatába a papírra vetett történeteket. De ha kapásból felsorolnék most magának néhány szépirodalmi művet, olyanokat, amelyekben nem a halál kaszája ejti a poént... na jó, lehet, hogy morbid a halál kaszája ejti a poént, de vicces akartam lenni – mentegetőzött Ében Kelemen, megtorpanva attól, hogy Szepes Máténak arcizma se rezzent. – Szóval, az olyan műnek, és erre a nyakamat tenném, nem tudná felidézni a végét, amelyekben nincs haláleset a lezáró fejezetben. Nem tudná maradéktalanul előhálászni az elméjéből, hogy mivel, milyen, pontosan mely mozzanattal zárta le az író a főhős sorsát! Csak a halál vésődik be mélyen az emlékezetbe, minden más műlezárárs elsikkad, elpárolog, szétmállik, felszívódik... idővel köddé válik, elveszik a vég. A történet bizonyos fordulata megmaradnak, de a vég!...

– Én akkor sem kérek a tragikus végből, értse meg – kelt ki magából megrökönyödve Szepes Máté. – Fialat és jóképű akarok lenni, élvezni akarom hosszú oldalakon keresztül, amit... – Szepes Máté tudatosította, hogy hízelegéssel talán többet elérhet Ében Kelemennél, ezért hangnemet váltott. – Amit természetesen magának, a maga jólelkűségének, írói fantáziájának és persze kegyességének köszönhetően felkínál és elém tesz az élet ételben, italban, autókban, gőzfürdőkben, mulatókban és nőkben lelhető gyönyörökben. Igen, nőkben lelhető gyönyörökben. És amikor már eltelek a nőkben lelhető gyönyörökkel... – Szepes Máté megtorpan, vajon jó irányba tereli-e a dolgokat. Rövid szünetet tartott, mialatt azt latolgatta, mekkora a valószínűsége annak, hogy világfiként valaha is ráun a kicsapongó életvitelre. De mert kimondta, nem szívhatta vissza. – És amikor eltelek a nőkben lelhető gyönyörökkel, és eljön az ideje, hogy lehiggadjak és megállapodjak, kikötök egy nyugalmas szigeten – Szepes Máténak átvillant az agyán, hogy Ében Kelemen erre majd elképzeli, ahogy egy málladozó, átázott tutaj fedélzetén a viszontagságos úttól elgyötört és megroggyanva kiköt egy paradicsomi sziget tengervíz mosta partján, holott ő nem ilyen szigetre gondolt. De ha már ezzel a kifejezéssel élt, hirtelenjében úgy döntött, hogy nem magyarázkodik, Ében Kelemen értelmezze az ő vágyai szigetét úgy, ahogy akarja. – Azon a nyugalmas szigeten szívbéli szerelembe esek, szerelemgyerekeket nemzek, majd zsörtölődő házasemberként tengetem a napjaimat. S ha eljön az ideje, kitörő örömmel nyugtázom, ahogy illik, hogy érkeznek sorban az unokák, akik csacsogásukkal körülvesznek, én pedig gügyögök nekik. Esténként, hűvös fuvallatban, miután kényelmesen elnyújtózom egy kiült öblű fotelben, magam elé meredve, whiskytől mámoros hangulatban visszaidézem a dicső röpködéseket, a testi-lelki gyönyöröket, és szép komótosan megöregedve, töpörödött, aprócska, elfogyó emberkeként, de nem elcsüggedve kísétálok az életből. Ezt akarom én, így írjon.

– Dagályos, émelygős, túlromantizált az ilyen gügyörészös, unokázós nagypapásdi – berzenkedett Ében Kelemen. – Egyébként is, a maga életvitele mellett erősen valószínűtlen – mutatoujjával intón jelezte Szepes Máténak, hogy irgalmatlanul súlyos ténnyel akar előrukkolni. – Emlékezzen csak, mennyire maga alatt volt, amikor a révületeiből, illetve az azoknak véget vető alálásaiból erős vizelési inger hatására már nem csak nagy horkantással és légszomjjal ocsúdott. Nyilván nem szívesen beszél róla, ezt teljességgel megértem, de emlékezni emlékeznie kell rá, hogy mind gyakrabban ébredt oroszánordítással kismedencei fájdalom miatt, melyet krónikus prosztatagyulladás váltott ki. És ez a kínkeserves, ki nem kezelt betegsége ugyebár... mert mélységesen szégyellte, és nem fordult orvoshoz, a jövőben erősen gátohatja abban, hogy szívbéli szerelembe esve szerelemgyerekeket nemzzen, feltéve, ha kapna tőlem még egy lehetőséget. De tegyük fel, ha a most már mindenképpen esedékes halálát megelőzően befeküdt volna egy magánklini-

kára... – Ében Kelemen megtorpant, gondolatban végigfutott azon a szálon, amelyet Szepes Máténak ecsetelni kezdett, ám mikor újra megszólalt, mégis elutasító volt. – Nem, nem, akkor sem támogatnám abban, amit elképzelsz magának. Vagyis hogy esténként, hűvös fuvalatban, miután kényelmesen elnyújtózik egy kiült öblű fotelben, maga elé meredve, whiskytől mámoros hangulatban idézze vissza a dicső röpködéseket meg a testi-lelki gyönyöröket, és szép lassan, komótosan megöregedve, töpörödött, aprócska, elfogyó emberkeként sétáljon ki az életből, és még csak nem is elcsüggedve. Kinek kell ma az ilyesmi? – fujjogott, az orrát fintorgatva Ében Kelemen. – Ki vesz ma a kezébe olyan könyvet, amelyben a jóképű gavallért, aki csapongó életvitelével romlásba hajszolja nők egész hadát, nem ereje teljében ér utol a vég? De ha szívbeli szerelembe akar esni, ám legyen, álljon fel az ingatag tonettszékről, szorítsunk kezét és búcsúzzunk el békében egymástól örökre, aztán pedig sétáljon ki az én aprócska szerkesztői szobámból. – Ében Kelemen engedékenyen előrehajtotta felsőtestét, és karjával mutatta az irányt az ajtó felé. – De, figyelmeztetem – szólt keményen –, hogy nincs visszaút! Esszébe ne jusson visszafordítani, és meghunyászkodva esdekelnél, siránkoznál, könyörögve elsírni nekem, hogy meggondolta, és mégis inkább irodalomtörténeti híresség szeretne lenni. Dönthet, kísétál vagy marad a regényben! Ha marad, meg kell halnia... ez az óhaj, ez az elvárás, ez a kíváncsóság. Én nem írok olyan regényt – Ében Kelemen undorát kifejezve kiforgatta a szemét –, amely elomló ölelésben és mámoros csókban végződik a hullámzó tóra boruló szomorúfűzfák lombja alatt, miközben az izzó naplemente szűkülő kupolája alatt hullámzó tóra boruló szomorúfűzfák leomló lombja előtt ostort csattogató pásztorlegény marhacsordát terel a távolban magasba emelkedő templomtorony iránt. Felejtsem el engem – legyintett elutasítón Ében Kelemen –, keressen mást, olyan író, aki megelégszik az életével, és nem akarja a halálát. Aki ódákat fog zengeni Szepes Mátéről csak azért, mert jóképű és fiatal, előtte az élet, a végtelen lehetőségek viharos tengere, előtte a kibontakozás távlata... ami azonban nem kínál többet boldog ölelésnél, szívbeli szerelemnél, gügyörészős, unokázós nagypapásdinál. Én nem ezt akarom! – csapott az asztalra erősen Ében Kelemen úgy, hogy kezének teljes izomzata belesajdult. – Nálam Szepes Máté jóképű és fiatal, előtte az élet, a végtelen lehetőségek viharos tengere, előtte a kibontakozás távlata... Éppen ezért meg kell halnia. Vesznie kell, hogy ne lehessen boldogabb, szerencsésebb, kivételesebb, mint az olvasó – meredt Ében Kelemen az ingatag tonettszéken feszélyezetten mocorgó regényalakjára. – Ha Szepes Máté nem lenne jóképű és fiatal, ha nem lenne előtte az élet a végtelen lehetőségek viharos tengerével és a kibontakozás távlatával, kit sújtana le a halála? Ha Szepes Máté csúnya és idős lenne, töpörödött, aprócska, elfogyó emberkeként sétálna ki az életből, bizonyára kapna némi sajnálatot, de igazából senkit sem érintene meg a halála. Egyébként sem olvasnak manapság olyan regényeket, amelyek öregekről szólnak. Ha a szépkori lassú elmúlásról, vagyis az élet rendje szerinti öregkori elvonulásról írnék, legfeljebb az öregek vennék meg a könyvem és olvasnák el, ők viszont nem olvasnak, mert meghalnak. Ma nem téma az öregség. Grandiózus, impozáns művet, merthogy ilyen lesz az én Szepes Máté ifjonti ficánkolásairól és halálos zuhanásáról szóló, szívfacsaró regényem – mondta nem kis szerénységgel Ében Kelemen –, csak akkor lehet az időskorúakra építeni, ha a történet a demenciájukról szól, ha az elbutulásukat, a pszichés zavarukat emeli középpontba. Na, az még kivált az olvasóban olyan hatást, mint a fiatal halál, mert magukra vonatkoztatják, megijednek, hogy ez, vagyis az elbutulás vár rájuk is. A demenciára lehet, de az öregkori bágyadt, elfogyó, szép lassú elmúlásra nem lehet regényt építeni.

– De rám se lehessen! Rám se építsen regényt, ha fiatalon meg akar ölni! Nem kérek belőle – jelentette ki határozott eltökéltséggel Szepes Máté. – Az időt pedig görgesse

vissza azzal az öt évvel, amit rárakott az ifjúságomra. Adja vissza az öt évvel ezelőtti koromat, az akkori fiatalosságomat, az akkori vitalitásomat, az akkori súlyomat. Adja vissza a mindenki által irigyelt és csodált délcegségemet, ami olyan impozánssá tette az ugrásaimat és a röpködéseimet a reflektorokkal megvilágított kupolában – Szepes Máté belülről hallva magát, érezte, hogy szertelen öndicséret hagyta el a száját. De mert az elhangzott mondataival valójában Ében Kelemen idézte a már megírt oldalakról, nem kezdett mentegetőzésbe. – Itt ülök magával szemben – folytatta – ebben a dohányfüsttől átítatott aprócska szerkesztői szobában öt évvel később, és nem ismerem magamra. Csak ámulok és feszengek, mert feszül rajtam a felöltöm, nyaktól a köldökömig tudom csak begombolni. Pattognak róla a gombok, úgy húzódik a hasamon. Eltúlozta a súlyomat is. Nem létezik, hogy öt év alatt magamra szedtem ennyit. Figyelek az alakomra. A légtornászás mellett, hogy tartsam a formámat és növeljem az erőnlételemet, naponta futok.

– Már nem. Abbahagyta – igazította ki Szepes Mátét Ében Kelemen.

– Abbahagyta? Miért hagyta volna abba?

– Hosszan elemeztük és próbáltuk helyre rakni ezt a problémáját is – mondta értetlenkedve Ében Kelemen. – Ennyire nem lehet feledékeny, hogy még csak nem is rémlik, mennyit analizáltak a botlását? De mielőtt még ezért is engem okolna, és kirohanna ellenem, tisztázzuk, nem az én hibámból feledékeny. A feledékenységet nem én írtam bele a karakterébe. Azért hagyta abba a futást, mert elkezdett inni.

– Inni?

– Igen, épp az előbb emlegettük, hogy Bourbon whiskyt, bánatában. És ópiumot is szívott.

– Ópiumot is, bánatomban? Milyen bánatomban?

– Elhagyta a nő, akire vágyott, a kiszemeltje, akihez hozzá akarta kötni az életét.

– Akihez hozzá akartam kötni az életem?! Miről beszél?! Még csak futó kalandjaim sem voltak. Örömlányoknál se próbálkoztam. Összekever más hősével, vagy ezzel a fordulattal már egy másik regényben akar elhelyezni?

Ében Kelemen kihúzta a díófa íróasztal felső fiókját, belenyúlt, papírlapokat suhogtatót, majd előhúzott közülük egyet, és olvasni kezdett róla.

– Az esküvő napján kitört a botrány – idézte a kéziratból Ében Kelemen. Mélyen Szepes Máté szemébe nézett. – Ismerős, nem?

A kéziratlapot a fejből idézett szöveggel Szepes Máté felé nyújtotta, letette elé az asztalra, hogy abból követhesse, ami elhangzik.

– Az összesereglett násznép és a vőlegény, vagyis maga, ott álltak a templom előtt – idézte emlékezetből Ében Kelemen. – Varr Ambrózia azonban, merthogy ő volt a kiszemelt leányzó, az ara, akire a templom előtt vártak, úgy latolgatott, hogy Szepes Máté szép és fiatal, csak hogy a mulandó szépségre és a fiatalságra okos és előrelátó hajadon nem épít jövőt. Varr Ambrózia hosszan megvárakoztatta magukat. Majd egyórás késéssel érkezett meg a templom elé, és akkor sem magával esküdött meg, hanem hozzáment a maga egyik esküvői tanújához, a Szepes család házibarátjához, Púph Valerián röntgenorvoshoz, akinek messze földön híres röntgenambulanciája volt. Nem volt szép és fiatal, ellenben pénzes és módfelett potens. Az a szóbeszéd járta róla, igaz-e vagy sem, nem tudni, hogy régestelen-régen, a félelmetes tüdőbajveszes időkben tehetős külföldi páciensek világitatták át rendelőjében a tüdejüket, és nemcsak pénzzel fizettek neki, hanem valami, mifelénk még nem, de a nagyvilágban már alkalmazott csodaszerrerrel is kifejezték hálájukat, ami mesés módon, tartósan megnövelte Púph Valerián potenciáját. Hajlott kora ellenére azzal nem volt baj sem az esküvő előtt, sem azután. Nem úgy a pénzével! Röviddel a házasságkötés után Púph Valerián tönkrement. Csakhogy értse – mutatott

PléhKrisztus sorozat, 200x100 cm, C-print, olaj-vászon, 2012

Ében Kelemen Szepes Mátéra, jelezve, hogy a kis kitérővel nem tért el a tárgytól –, Varr Ambrózia szerette magát, élt-halt magáért, epekedett maga után, ezért is hitette sokáig házassággal. De azt még jobban szerette, hogy Púph Valerián jól menő praxisából, ha csak ideig-óráig is, de nagylábon élhetett. Varr Ambrózia nagyzó vágyait, szeszélyes költekezéseit ugyanis a röntgenpraxis sem bírta sokáig. Hites asszonyaként olyan költségekbe verte a röntgenológust, hogy annak ráment az ambulanciája, a röntgenmasináját elárverezték. Púph Valerián hivatásával együtt renoméját is elvesztette. Tartós nagy potenciája pedig önmagában nem bizonyult annyira kapósnak, mint amilyennek praxisa idején. Más kiutat nem látva a felemelkedéshez, felkötötte magát.

– Felkötötte?

– A harangnyelvre, egész éjjel kongott a harang.

– Egész éjjel?

– Szél támadt, huzat volt a templomban. Ingatta a halott Púph Valerián testét, a harang meg zengett-bongott. Szenteltvízzel locsolták kívülről a templomajtót pirkadatig.

– Pirkadatig?

– Hogy a szellem ki ne jöjjön.

– A szellem?

– Igen a szellem. A himbálózó Púph Valerián világított a sötétben. Fénylett az egész harangtorony.

– Világított. Lámpással?

– Ugyan, ne legyen ostoba! Sugárzott belőle a sok röntgen vagy mífene, amit elnyelt a praxisa során. Olyan volt, mint egy szellem.

– És világított, de nem lámpással?

– Világított a sok röntgentől vagy mifenétől, amitől azt hitték, hogy szellem.

– Aki harangozott.

– Kongott a harang, ahogy himbálózott.

– A szellem.

– Púph Valerián, akiről azt hitték, hogy szellem.

– De nem volt szellem.

– Nem, csak azt hitték, hogy szellem kísért a templomban.

– Harangozó szellem.

– Most miért lovagol ezen?

– A szellemen?

– Igen, a szellemen! Miért csodálkozik, nem maga bízott szellemességre az előbb? Azt ajánlotta, hogy alkalmazzak valami nagyon-nagyon prima, nem várt csavart, találjak eredetibb kibontakozást, szellemesebb fordulatot. Hát tessék, megkapta, így teljesüljön minden kívánsága!... De folytatva a lényeggel – fordította komolyra a szót Ében Kelemen –, elhízott, mert abbahagyta a futást az ivás meg az ópium miatt, amit itt-ott azért szívott, mert a választottja, Varr Ambrózia hozzáment Púph Valeriánhoz.

– A választottam, meg hogy máshoz ment hozzá, ugyan már, badarság! – berzenkedett Szepes Máté, aki reménykedett, hogy kabarépódiumra illő, rögtönzött röpked dialógusukban a szellemes (legalábbis ő így értékelte) reagálásaival, visszakérdezéseivel sikerült lefegyvereznie Ében Kelelent. – Varr Ambróziához nem volt semmi közöm, ezt maga, ha csak nem akar meghazudolni, ugyanúgy tudja, mint én, sőt jobban. Ha jól vagyok értesülve, meghalt egy másik regényében, még mielőtt engem kitalált volna. Varr Ambrózia még a múlt században szerződött le egy évadra a városi operett-teátrumhoz. Előbb a karban dudorászott, majd miután mezzoszopránjával kiragyogott a többiek közül, beugróként rábízták a Luxemburg grófjában Kokozov grófnő szerepét. Mivel Kokozov

grófnő eredeti alakítójának, Perem Emiliának az előző napokban olyan veszélyesen lecsökkent a tüdőkapilláris éknyomása, hogy nem énekhang, de még beszédhang sem jött ki a torkán, meg kellett menteni az előadást. Varr Ambróziának azonban szó szerint csúfos bukást hozott ez a mellékszerep. Amikor a harmadik felvonásban az első jelenésnél, ugyanazokkal a gesztusokkal, amelyeket ellesett Perem Emiliától, aki helyett beugrott, kikukucskált a párizsi Grand Hotel előcsarnokában felállított paraván mögül, madárfészekkel díszített lóden süvegkalapjának csúcsa beleakadt a díszlet megfeszített tartókötelébe. Ez a megtorpanás a mezzoszopránt megakasztotta kilépése lendületében. Varr Ambrózia, aki járatlan volt helyzetfelismerésben és rögtönzésben, mert sose próbálta ki magát a commedia dell'arte játéktílusában, elvesztette az egyensúlyát, előredőlt, támolygott egy ideig, végül arccal a földre zuhant, feldöntve maga előtt a paravánt. Kokozov grófnő balsikerű, csúfos belépőjével véget is ért Varr Ambrózia karrierje operettprimadonnaként, de ezt tudja maga is – fordult Szepes Máté egészen közel az íróhoz, már amennyire a köztük lévő dílofaasztal és a Consul írógép engedte –, hiszen ez a maga története a maga valamelyik regényében.

– Hogyne tudnám! – helyeselt Ében Kelemen teljes elismeréssel, hogy Szepes Máté, akit abba a regényébe nem írt bele, ilyen részletesen ismeri a csúfos beugrás mozzanatait. – Mint ahogy azt is tudom, hogy miért nem keltek egybe másodszorra sem.

– Másodszorra sem? Volt ilyen is, volt másodszor is? – hüledezett hitetlenkedve Szepes Máté.

– Volt hát, amikor már nem lehetetlenítette volna el az egybekelésüket anyagi akadály. A lesújtott özvegy – a jelzöt erős gúnnyal ejtette ki Ében Kelemen –, Varr Ambrózia ugyanis megörökölte Púph Valerián valamennyi ingatlanát és minden ingóságát, és hajlandóságot mutatott maga irányába. Mit hajlandóságot? Egyenesen felkínálta magát – ecsetelte az elutasított frigy előzményeit az író, aki sokkal többet tudott Szepes Mátéról, mint maga Szepes Máté. – De akkor, másodszorra maga fordított hátat Varr Ambróziának, a csúfos színpadi bukás miatt. Kokozov grófnő belépőjéről és bukásáról elmarasztaló, megsemmisítő cikket és egy fotográfiát is közölt címlapon a regionális közlőny. Ez a hírverés elbizonytalanította magát. Megrettent a rosszhiszeműségtől. Irtózáttal gondolt arra, hogy Varr Ambrózia a balsikerű entré miatt derékba tört karrierjével magát is hírbe és kényelmetlen helyzetbe hozhatja, és nem fogja tudni kivédeni a támadásokat. Emlékezzen csak vissza, mennyire aggódott, hogy egy ilyen kétes kapcsolat még a karrierjét is veszélybe sodorhatja. Joggal aggodalmaskodott, látva, hogyan fordultak el Varr Ambróziától a társasági élet előkelőségei, még a legközelebbi, bizalmas barátai is. Magának túl sok volt a vesztenivalója, hiszen abban az időben minden tekintetben a csúcson volt. Ezért inkább maga is elfordult tőle, közvetlenül a második kézfogó előtt. Könyörtelenül ellökte magától, pedig már a kérogyúrút is megvette, igaz, nem gyémántkúvel kívánta eljegyezni, csak cirkoniakövessele, ami jóval kevesebbe került, de a célnak megfelelt volna. A kézfogó elmaradt, Varr Ambrózia pedig abbéli bánatában, hogy még maga is hátat fordított neki és cserbenhagyta, Púph Valerián rá maradt házi patikájából arzén-trioxid oldatot ivott.

– Na, ugye, hogy meghalt. Jól mondtam az előbb. De úgy tudtam, hogy egy másik regényben, még mielőtt engem kitalált volna. De mindegy is, nem az a lényeg, hogy melyik regényben halt meg, hanem hogy hogyan – kiáltott fel rémulten és elborzadva Szepes Máté. – Neki kegyesebb halálnemet választott, megmérgezte. Tudja mi maga? Egy elfuserált krimiíró! De még az se, maga kizárólag borzalomregényeket tud írni. Maga nem szépirodalmat, hanem olcsó detektívregényeket ír, amelyeket telezsúfol szörnyűséges sötét elemekkel, hogy kiszolgálja az igényeket. Aláfekszik az elvárásoknak! Vajon

kinek és mit vétettem én, szerencsétlen, hogy a maga regényében kötöttem ki? Mit követtem el, ami miatt azzal büntetett meg a sors, hogy egy szélhámos tollforgató útjába sodort. Egy alattomos gyilkossal hozott össze!

Szepes Máté kigombolta magán a feszülő felöltőt. Feszengett az ingtag tonettszéken, és sandán követte Ében Kelemen mozdulatait, ahogy az írógép kilazult sorváltó karjával játszadozott, azon tűnődve, kezdjen-e új sorral új fejezetet, vagy folytassa-e a súlyfeleslege miatt az akrobatagyakorlatait egyre nagyobb erő kifejtéssel, nehézkesen végző légtornász haláláról megkezdett mondatot, melynek a befejezésében Szepes Máté másodjára is megállította a tiltakozásával.

– Meg kell halnia, nincs mese! – jelentette ki hajthatatlanul, komor ábrázattal Ében Kelemen. A betűkarkosár fölött a vele szemben megtörten, idegesen mocorgó alakot kémlelte mereven. Kárörömmel nézte, ahogy Szepes Máté igyekszik zavarát leplezni. Elégedetten konstataálta, hogy regényalakja megszólalni és tiltakozni sem képes már szorult helyzetében, közben pedig roppant erővel küszködik, hogy legyőzze elhatalmasodó halálfélelmét. Ha Ében Kelemen belelátott volna Szepes Máté gondolataiba, azt látta volna, hogy a regényt lezáró halálugrásra kiszemelt áldozata komolyan tűnődik valamin. Mégpedig azon, vajon milyen fufanggal tudná kicsikarni az írótól, a regény halállal fenyegető szerzőjétől azt a kegyet, hogy teljesítse legalább az utolsó kívánságát, mielőtt produkciója csúcspontján, a legveszélyesebb ugrása kivitelezésekor hagyja őt kicsúszni a fogó kezéből és végez vele a manézsban. Szepes Máté – miután eszébe jutott az utolsó-kívánság-kérés olyasfajta mentőötletként, amellyel legalább időt nyerhet – azzal volt elfoglalva, hogy a sok felmerülő, egymás után bevilanó lehetőség közül mit kérjen Ében Kelemtől. Válassza-e valaminek az újra megélését, olyasminnek, amit rövid élete legszebb, legnagyobb élményeként őriz az emlékezetében. Vagy olyasmit kérjen, és ezt tartotta esélyesebb lehetőségnek, ami kimaradt megfeszített tempóban meg többé-kevésbé rendszertelenséggel megélt rövid életéből (a rendszertelenség alól kivételt képez az az időszak – kora gyerekkorától az első nyilvános fellépéséig –, amíg spártai nevelési és edzési módszereket magára kényszerítve, kitaratóan gyúrta a testét, hogy elérje azt az ügyességet és hajlékonyságot, ami egy kivételes akrobatánál elengedhetetlen). Az egyelőre fel nem kínált utolsó kívánság lehetőségén morfondírozva Szepes Máténak hirtelen illetlen gondolat villant az eszébe. Szavakba öntve úgy mondta ki sóvárgón, gátlástalanul, előzmények és felvezetés, mindenféle magyarázkodás és kertelés nélkül, hogy Ében Kelemennek megugrott a pulzusa, beleszorult a levegő, és jó ideig fel-le járt az ádámcsutkája, köpni, nyelni nem tudott.

– Vegye el a szüzességemet... ennyi jár nekem – rukkolt elő óhajával Szepes Máté úgy, hogy Ében Kelemen nem világosította fel arról, hogy miként jutott el a mellbevágó kérésig gondolataiba mélyedve, elmélázva.

– Vegyem el a szüzességét? – a meghökkenést Ében Kelemen, miután visszaállt a légzése, és sikerült lenyelnie a szájába toltult nyálat, nem is tudott értelmesebben reagálni Szepes Máté váratlan ajánlatára, mint hogy megismételte a kapott kérdést.

– Nagy kérdés? Végül is a halálomról van szó. Ha el akarja venni az életemet, ne áttalja elvenni a szüzességemet. Ne sajnáljon tőlem egy kis szexet!

– Szexet?

– Igen, így mondják a testi érintkezést. Nem?

– A testi érintkezést? – Ében Kelemen újfent a visszakérdezés taktikáját választotta, mert Szepes Máté egyetlen kívánsága annyira kibillentette szellemi fölényéből és a mindvégig sikerrel megtartott uralkodói pozíciójából, hogy nem tudott napirendre térni a mindenféle előzmény nélkül felvetett sikamlós téma felett. Érezte, hogy amit meg kell oldania, az nem az a helyzet, amelyben észérvekkel lehet előállni.

– Igen, a testi érintkezés – mondta hűvösen, de nyomatékkal Szepes Máté. – Ez az, amit még meg akarok tapasztalni, mielőtt, ahogy az előbb fogalmazott, arról dönt, hogy kampec. A testi érintkezést, amiről a szakkönyvek azt állítják, hogy az egészséges ember alapvető szükséglete. Ezt a szükségletemet elégítse ki, erre kérem! Hajlandó rá? – szegezte az írónak a kérdést Szepes Máté úgy, hogy arra ne lehessen elutasító választ adni.

A megilletődött Ében Kelemen hátradőlt forgószámolyos irodai székében, magasba emelt összekulcsolt kezével megtámasztotta a tarkóját, és kikerekített, düledt szemekkel meredt Szepes Mátéra, mert sok mindenre fel volt készülve, de arra végképp nem számított, hogy regényalakja ilyesmit kér tőle, ilyen hallatlan szemérmertlenséget. Minden titkát kifürkészte, ott volt a nyomába, bármerre lépett is, árnyékként követte őt fürdőbe, szeparékba, a hálószobájába, még az illemhelyre is. Láta őt felöltözve és mezítelenül, amikor a szárnyas nagytükörben több oldalról látva magát pironkodva vizsgálgatta és értetlenkedve tapogatta formálódó testét, mert senki sem világosította fel a változókkal járó átalakulásról. A nyitott ajtószárny mögül kukucskálva leste, kik látogatják őt cirkuszi öltözőjében, kihallgatta, miről beszélnek. Meleg helyzetekben figyelte a gesztusait, a testbeszédét, a védekező és támadó reakcióit. Ében Kelemen meg volt róla győződve, hogy tökéletesen ismeri Szepes Mátét, ezért is lepődött meg annyira azon, hogy arra kérte, elutasító választ eleve nem megengedőn, mutasson hajlandóságot férfitételére. Az író teljességgel lesújtotta, hogy regényalakja szexre... testi szükségleteinek a kielégítésére próbálta meg rábírn.

– És mégis, hogyan képzeled? – kérdezte erkölcsösségében sértetten, erős szégyenérzettel.

– A szexet? – olvadozott Szepes Máté, megérezve, hogy Ében Kelemen hajlik a kérésére.

– Mi mást? Arra vágyik, nem?

– Nem, nem, nem. Főldre ne értsen! – tiltakozott vehemensen Szepes Máté. – A vágyak a kéréshez semmi köze. A vágy még nem érett meg. Bármennyire hihetetlen, egyelőre nem tombol bennem a szenvedély... a vad szenvedély, ahogy mondani szokták – hunyorított huncutul Szepes Máté, hogy fokozza Ében Kelemen kétségbeesését, ami szemmel láthatóan kiült az arcára. – Már rég eljött volna az ideje, elhatalmasodott volna rajtam a szenvedély, ha hagyta volna – vágta az író szemébe. – De maga nem hagyta kiteljesedni a sarjadzó vágyat. Mindig csak érintette, megkarcolta a témát, aztán elkente, elnagyolta, átugrotta, túlment rajta. Többször leírta, hogy szertelen csapongásaimmal pusztulásba hajszoltam nők egész hadát, meg hogy a manézis repkedő lovagjaként nagy rajongótáborra tettem szert, főleg a hajadonok körében. De tulajdonképpen soha nem adott lehetőséget arra, hogy eljussunk az ágyig. Nem vezetett el addig a pontig, ahol beérhetett volna a vágy, majd annak rendje és módja szerint kiteljesedhetett volna a szexuális életem. Nem vitt bele éles helyzetbe soha, soha, soha. Aztán meg – torpant meg Szepes Máté –, igaz, nem szívesen beszélek róla, de nagyon jól tudja, épp az előbb érvelt velem, hogy a révületeimből, illetve az azoknak véget vető alélásaimból erős vizezési inger hatására egyre gyakrabban ébredtem oroszánördítással kismencedcei fájdalom miatt, melyet krónikus prosztatagyulladás váltott ki. És ez a kínkeserves, ki nem kezelt betegségem ugye... mert mélységesen szégyelltem és nem fordultam orvoshoz, erősen gátolt

abban, hogy bátor vagy kevésbé bátor lépéseket tegyek ártatlanságom elvesztésére. Hiába fűtött volna a hév, komoly zavart okozott a kapcsolataimban, mit ne mondjak, teljesen ellehetetlenítette, hogy ebbe az irányba kísérletezzek. Most sem a vágy hajt, hanem a kíváncsiság.

– Tehát kíváncsiságból akarja a szexet.

– Miért ilyen közönséges?

– Közönséges? – csodálkozott Ében Kelemen.

– Igen, zavar az otrombasága. Magának megy, mint a karikacsapás, rendszeresen praktizálja. Gyakorlata van benne.

– Meglep! – hüledezett Ében Kelemen.

– Meglepem?

– Igen, hogy ilyesmit feltételez rólam. Vagyis hogy gyakorlottnak vél szexuális praktikákban – dohogott megütközve Ében Kelemen.

Szepes Mátét valamelyest megdöbbenette Ében Kelemen értetlenkedése. Ugyanis tisztán kavargtak a fejében azok a leleplező mondatok, amelyeket a könnyű erkölcsű és rovott múltú Phértz Henrietta szájából halott, aki az író előző regényéből léptett át e mostaniba, amelyben neki, Szepes Máténak a manézsából alázuhánva meg kellene halnia. Phértz Henrietta a farsangi évadot nyitó operettbálon szegődött melléje, talán könnyű kalandot remélve, vagy talán egy kis reflektorfényt, csillogást az oldalán. Beszédbe elegyedtek, és egyetlen pohár pezsgősbor elfogyasztása elég volt ahhoz, hogy fesztelenül kezdjenek el csevegni. A csevej olyan bizalmassá alakult, hogy Phértz Henrietta diszkréciót kérve még azt is felfedte Szepes Máté előtt, milyen praktikáknak kellett alávetnie magát, mielőtt – még az előző regényben – tengernyi kellemtelenségen túljutva sikerült elhagynia a nyilvánosházat, és új életet kezdett. A Phértz Henriettától hallottak alapján, hogy milyen pajzán játékokban volt része az örömház szalonjának galériáján kialakított szeparében, Szepes Máté joggal feltételezte Ében Kelemenről, hogy gyakorlati tapasztalatokra tett szert és jártas a testi érintkezés praktikáiban.

– Nem akarok turkálni... a... – szólt megbánást tanúsítva Szepes Máté, és amit eddig nem tapasztalt magán, égő vörös pírba borult az arca a sikamlós témától.

Ében Kelemen a másik szemmel látható zavarától és elbizonytalanodásától kezdte újfent fölényben érezni magát.

– Ne tegye... ne turkáljon! Nem rólam, magáról van szó.

– De a maga kezében vagyok, ez a gond – vágott vissza Szepes Máté. – Én csak egy kis szexuális élményt, aprónyi testi örömet kérek magától. A halálomért cserébe.

– Nem akármilyen, amit kér.

– Miért? Magának ez nem jelenthet gondot, nehézséget, akadályt. Ha belefér a halál, belefér a szex is.

– Na, na, na... némi különbség azért van a kettő között.

– Hajlandó belemenni vagy nem?

– A szexbe?

– Mi másba? Erről beszélünk egy ideje.

– Ha belemegyek, meg fognak bélyegezni.

– Megbélyegezni?

– Igen, hogy szexmániás vagyok.

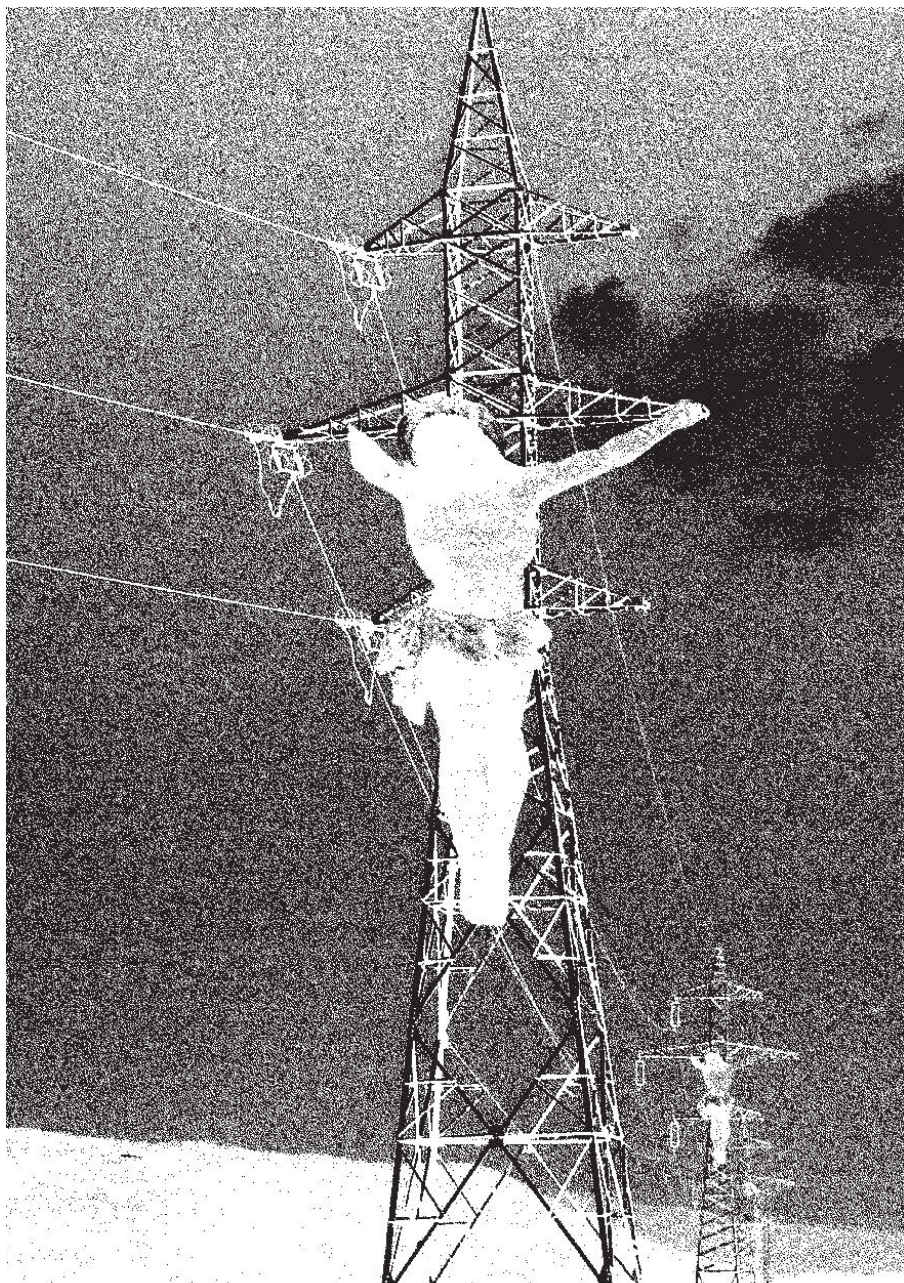
– Gyilkos vagy szexmániás, nem mindegy? Ne keressen látszat kifogásokat!

– Nem kifogásokat, főleg nem látszat kifogásokat keresek, hanem a módot, amellyel kivédhetném a támadásokat.

– A szex miatti esetleges támadásokra gondol?

- Mi másra?
– És lenne módja, úgy véli? Lenne mód rá, hogy eljussunk az ágyig... – kérdezte reménykedve Szepes Máté.
– Na, na, na, na! – tiltakozott vehemensen Ében Kelemen. – Nem eljussunk! Csak maga jusson el. Arra, hogy maga eljusson, esetleg még lenne is. Igen, lenne. Ha vállalja a pszudodebilséget!

PléhKrisztus sorozat, 21x30 cm, fametszet, 2013

– A pseudomicsodát? – hökkent meg Szepes Máté, és olyan lendülettel dőlt hátra az ingatag tonettszéken, hogy kis híján meglazult a támla csapolása. – Nem ismerem a kifejezést, sose hallottam – mondta aztán.

– A pseudodebil olyan személy – kezdte a szó magyarázatát Ében Kelemen –, akit teljesen épenk lát a külvilág, és maga ilyen. Épelméjű, nem gyagyás. A pseudodebilségnek persze van egy másik velejárója is, de az könnyen színlelhető. Tudvalevő, a pseudodebil akár egy egész regényt be tud magolni, és fölmondja sorról sorra, mintha magnetofon kapcsolna be az agyában. De ha megkérdezné tőle, hogy miért ölt a gyilkos, mi motiválta más életének erőszakos elvételére, nem tudná elmondani a saját szavaival. Ez a megnyilvánulása a pseudo- vagy más szóval rejtett debilségnek. Ami kialakulhat, mondjuk, azért, mert valakit gyerekkorában elhanyagoltak a szülei és nem kapott elég szeretetet. Íme, mindössze ezt az apró szellemi hibát kellene imitálnia, vagyis azt kellene meg- vagy eljátszania, színlelnie, hogy nem látja az összefüggéseket.

– Látom én az összefüggéseket! Nagyon is látom. Átlátok magán. Mindig ide lyukadunk ki, mindig ugyanarról van szó?

– Ugyanarról! Miről?

– A halálról. Hogy végső soron még a szexről, sőt a pseudo... akármiről... a pseudodebilségről is a halál jut eszébe... micsoda perverzitás.

– Ne lásson rémeket és főleg ne kombináljon. Maga szexet kér tőlem, én magától a halálát. Csak egy példával akartam szemléltetni a pseudodebilséget, és éppen egy bűnügyi történet jutott eszembe, talán, mert kikapcsolódásképpen krimi olvasok, amikor félreteszem a maga történetét és nem írok. Amikor halálosan unom már magát, és nem kívánok magával foglalkozni, mert elegendem van magából, akkor bűnügyi regényekbe szoktam belemenekülni maga elől. Igen, bármennyire is furcsa, netalántán megvetendő, az elismert és nagyra tartott szépíró, aki eredetiségével, újszerű hangjával, nem utolsósorban meghökkentő témáival és az irreálist groteszkbe átbillentő stílusával ragaszkodó olvasótáborot szerzett magának a nonszensz prózát kedvelők körében, krimi vesz a kezébe. Krimi olvasok élvezettel, amikor megcsömörök attól, hogy a maga cirkuszi sikerét tápláljam, miközben azon kell igyekezniem, hogy élvezze, oldalakon keresztül élvezze, amit felkínál és maga elé tesz az élet ételben, italban, autókban, gőzfürdőben, mulatókban és nőkben lelhető gyönyörökben. Krimi olvasok, krimi...

– Brutális sorozatgyilkosságokról szólót biztosan, az ihlette meg, ezért kívánja a halálat.

– A halálát kívánom, ugyan, hagyja már ezt az ostobaságot! Lazuljon el, ne remegjen és ne rettegjen. Egyébként is, miért fél a haláltól, hiszen ismeri a viccet, nem, hogy mi a közös a krumpliban és az emberiségben?

Szepes Máté bárgyún meredt Ében Kelemenre. Talán nem is akarta megtudni a választ. De Ében Kelemen irgalmatlanul kibökte, hogy ennek is annak is a földben van java.

– Vallja be, és végeztünk!

A Tiffany állólámpával megvilágított, dohányfüsttől átítatott és félhomályos aprócska szerkesztői szobában, ahol Ében Kelemen diófa íróasztalán a minap még vészterhesen csattogtak a Consul írógép billentyűi, ércesen hangzott a felszólítás.

– Vallja be végre, megölte!

Ében Kelemen értetlenül nézett a civil ruhás nyomozóra.

– Értse már meg, hogy nem öltem meg! – mondta könyörgőn. – Napok óta faggat egyfolytában, én meg azóta próbálom ugyancsak egyfolytában elfogadtatni magával, de mindhiába, hogy nem öltem meg és hogy nincs mit bevallanom.

– Megölte. Megölte, megölte, megölte – hajtogatta ingerülten a vizsgálótiszt. Szerette volna Ében Kelemenből mielőbb kicsikarni a vallomást, mert jelzett a gyomra, hogy közeledik az idő, amikor eseménytelen napokon az irodája és a fogda közötti folyosón paravánnal leválasztott kicsi étkezőfülkében el szokta fogyasztani kedvenc bőrös virslijét citromos reszelt tormával, ami után apró kortyokban szokta leengedni a hosszúlépést gyöngyöző falú üvegpohárból.

– Nem öltem meg, hányszor mondjam még el?!

– De, megölte, igenis megölte. Szepes Máté légtornász kitartoán könyörgött magának, hogy hagyja életben. Élni akart, mert fiatal és jóképű, pelyhedző állú világhi volt. Esedezett az életéért. Rimázkodott, hogy ne vegye el az életét, de maga hajthatatlan volt.

– Hajthatatlan voltam?

– Hajthatatlan és irigy.

– Irgy?

– Irgy, mert Szepes Máté a manézs utánozhatatlan eleganciával repkedő daliás lovagjaként nagy rajongótáborra tett szert főleg a hajadonok körében, hedonista, pazarló szokásai, simulékonysága és közéleti jártassága pedig az elit társasági élet bálványozott és körülrajongott figurájává avatták. Megölte, mert irigyelte tőle, hogy szertelenül csapongó bohémként mámorosan lubickolt a sikerben. Ezért a mélybe lökte.

– A mélybe löktem? Miről beszél?

– Szepes Máté hosszú zuhanás után a manézs fűrészporral felhintett talaján vérbe fagyva lehelte ki a lelkét. Megölte.

– Már hogy öltem volna meg! Hiszen nem is élt soha. Szepes Máté irodalmi alak. Az én legújabb, készülő, még be nem fejezett regényemnek a hőse, aki... – Ében Kelemen megtorpant. A kihallgatás első pillanatától kezdve idegen bolygóról érkezettnek és elveszettek érezte magát, zavarta és erősen nyugtalanította az a képtelen helyzet, hogy a nyomozó összemosta készülő regénye fordulatát a valósággal. Aggodalommal töltötte el, hogy zűrzavaros, ködös, téves ügyben kell védekeznie, és olyan, tényként kezelt bűntény alól kényszerül tisztára mosni magát, amely nem történt meg az ő művében sem, a valóságban pedig végképp nem, tehát amelyet ténylegesen sem ő, sem más nem követhetett el. Magyarázkodás és annak tagadása közben, hogy Szepes Mátét nem lökte a mélybe, hirtelen bevillant az agyába valami, ami még kétkedőbbé és kétségbeesettebbé tette. Az, hogy a műve lezárásnak szánt fordulatot, amellyel a nyomozó előállt, vagyis hogy Szepes Máté hosszú zuhanás után a manézs fűrészporral felhintett talaján vérbe fagyva lehelte ki a lelkét, valójában újból még nem írta le. A *Há*, az *a*, az *e*, az *á* és az *e* betűsor, vagyis a *halál* szó nem jelent meg, következésképpen nem is létezett fehérenfeketén leírva, hiszen sokáig vacillált, de végül nem ütötte le a kart a h betű verzál változatával, mert a végső megoldásban nem tudtak megegyezni és nem jutottak dülőre Szepes Mátéval. Ezért a mindkettőjük számára elfogadható, közös megegyezésen alapuló megoldás függőben maradt öt év után, másodjára is.

Mindezt alaposan meghányva-vetve, Ében Kelemen valamiféle összeesküvést kezdett látni a Szepes Máté hosszú zuhanásán alapuló vád mögött. Teljesen elbizonytalanodott, összezavarodott, és semmire sem talált ésszerű magyarázatot. Nem ment a fejébe, vajon a nyomozó honnan szedte azt az öt évvel ezelőtt felmerült, aztán végül mégis elvetett fordulatot, hogy Szepes Máté hosszú zuhanás után a manézs fűrészporral felhin-

tett talaján vérbe fagyva lehelte ki a lelkét. Egészen mostanáig meg volt róla győződve, hogy kívülre egyes egyedül Szepes Máté tudhat a befejezésnek erről, az öt évvel ezelőtti közös döntéssel meghiúsított verziójáról.

Ében Kelemen meggyőződését megerősítendő az emlékezetéből felidézte találkozását Szepes Mátéval, ahogy egymással szemben ültek a Tiffany állólámpával megvilágított, dohányfüsttől átítatott és félhomályos aprócska szerkesztői szobában. A helyiségben nem volt jelen harmadik személy, aki hallhatta volna a vitájukat, amelynek a végén regényalakja heves tiltakozására, hogy nem akar meghalni, visszalépett a szándékától. A félig írt ívlapot a gépbe pötyögött végkifejlettel egy határozott, lendületes mozdulattal kitépte a papírtovábbító henger alól, majd görcsös mozdulatokkal galacsinná gyúrta a diófa íróasztal közepére tett Consul írógép felett, és magasról indított lendülettel elegáns ívben beleejtette a forgószámolyos irodai székétől pontosan karnyújtásnyi távolságra elhelyezett fonott szemétkosárba. Azon a kosárba dobott, félig írt ívlapon valóban érzékelte – szinte orvosi tünetleírással – a gyötrő kínokat, a görcsös rángásokat, Szepes Máté megrendítő haláltusájának anatómiáját, és virtuóz módon ábrázolta az akrobata elhúzódozó elmúlását a manézs vérrel átítatott, fűrészpórral felhintett talaján. De azt a félig írt ívlapot rajta és Szepes Mátén kívül senki sem látta, mert nem juthatott senkinek a kezébe. Az írás közben valami miatt kitépett és a szemétkosárba dobott lapokat ugyanis téli időszakban gyújtósként szokta használni, és aznap, amikor Szepes Máténak elodázta a halálát és öt évvel meghosszabbította az életét, többször is be kellett gyújtania. Olyan kemény februári zimankó tombolt odakint, hogy az ablaküvegen nem lehetett átlátni a jégvirágtól. Tisztán emlékszik, mert egyszer csak dideregni kezdett és megállíthatatlanul vacogtak a fogai, hogy a hosszúra nyúlt vitájuk alatt kihunytt a kályhában a tűz, ezért azt a pár lapot, ami a kosárban volt, begyúrta a kályhába, és a szeme láttára lobbantak el a tűzben, miután hosszú szálú gyufával alágyújtott. Ében Kelemennek elképzelése, de még csak sejtése sem volt arról, pedig sokat nyomott volna a latban, mert sok mindenre választ adott volna, hogy a nyomozó honnan szerezhetett tudomást olyasmiről, aminek nem volt fültanúja, és aminek nem maradt olvasható nyoma.

– Nézze, az emberek... a bűnelkövetéssel gyanúsítottak a kihallgatás során, ha a sarokba szorítjuk őket, sok mindent képesek kitalálni – mondta kioktatón a vizsgálótiszt –, ellentmondásokba keverednek, hazugságot hazugságra halmaznak. De amit maga állít, hogy Szepes Máté sose élt... ilyenrel én még nem találkoztam, pedig volt már dolgom jó néhány gyilkossal, elvetemültebbekkel és agyafúrtaakkal is, mint maga. De, hogy sose élt az áldozat... ez kérem, hallatlan, egyenesen felháborító, kritikátlan állítás. Minek néz maga engem?! Ha sose élt volna, hogyan lehetne halott? – emelte fel a hangját a nyomozó, és dühösen csapkodott a karjaival a levegőben, mert nem tűrte és nem tudta elviselni, ha valaki a bolondját akarta járatni vele. Ingerültségét fokozta, hogy a szájában érezte már a virsli és a hosszúlépés ízét, ám ahogy a helyzetet felmérte, úgy látta, Ében Kelemenből egyhamar nem fog tudni vallomást kicsikarni, ami azt jelentette, hogy a megszokott ebédideje megint kitolódik. Az üres gyomortól pedig, jó párszor tapasztalta már, elhomályosodott az agya, és olyankor kizárólag téves döntéseket volt képes hozni.

– Nem halott, ne állítsa, kérem, hogy halott. Hogyan lehet valakiről, aki nem is élt soha, azt állítani, hogy halott – ellenkezett bátoritanul, a nyomozó ingerült kirobbanásától tartva Ében Kelemen. – Ha nem rontottak volna rám, és nem álltak volna elő ezzel az abnormális váddal... – az író kezdte elveszíteni az önuralmát, össze-vissza vagdalkozott a szavakkal, mert ártatlansága védelmére, az elképesztő vád ellen, az abszurd helyzet tisztázására nem volt képes észérvekkel előállni. – Ha nem molesztálnának napok óta

ezzel a bárgyú feltételezésükkel... pontosabban ezzel a felfoghatatlan, légből kapott tényeken alapuló, elképesztő váddal, az alaptalan gyanúsításukkal, akkor mostanra talán be tudtam volna fejezni a regényemet...

– Mit változtatna a lényegen egy befejezett regény? – kérdezte lekezelő hangnemben a nyomozó. – A manézs fűrészpórral felhintett talaján vérbe fagyott Szepes Mátét, a fiatal és jóképű, pelyhedző állú világfit nem támasztaná fel!

– Nem tudom, honnan veszi, hogy vérbe fagyott, ez rejtély számomra? Nem fagyott vérbe, hányszor ismétlem még el! – vágta a nyomozó szemébe kötelkedően és ellen-szenvesen Ében Kelemen. – Újfent csak azt tudom mondani, és csak azzal tudok védekezni, hogy ha maguk a megjelenésükkel nem akadályoztak volna meg abban, hogy befejezzem a regényemet... – megállt, jelet várt a nyomozótól, hogy végre megértette és világossá vált számára, amit eddig mondott, tehát van értelme folytatni a védőbeszédét. – Szóval, ha nem rontottak volna rám és nem szakítottak volna meg az írásban, és lett volna rá módom, hogy végigírjam a regényt, akkor minden valószínűség szerint... – Ében Kelemen nagyon igyekezett, hogy a nyomozó félre ne értse, és nehogy beismerő vallomásnak könyvelje el azt, aminek a kimondására készül. – Tehát minden valószínűség szerint – kezdte újra – a képzelet szülte Szepes Máté irodalmi hős kalandorságát azzal zártam volna le, hogy egy rövid lendülettel végrehajtott, sikertelen szaltó mortale végén kicsúszott volna a fogó kezéből, a mélybe zuhant volna, és a nyakát szegte volna. Volna, volna, volna... érti? Volna!

– Nem tagadja tehát, szándékában állt, hogy az életére törjön. Tervezte, hogy megöli, sőt azt is kitervelte, hogyan öli meg.

– De nem öltem meg! Nem öltem meg, érti?! Én írtam, regényben írtam meg, ahogy...

– ... ahogy az életére tört. Leírta, hogyan tervezett el mindent pontosan, hogyan készítette elő a halálát gondosan. Szépen sorjában mindent leírt. Ne mondja, hogy a döntő pillanatban visszalépett! – lehelte Ében Kelemen arcába győztes vigyorral a nyomozó. – Egyértelmű és nyilvánvaló, hogy megölte. Megölte Szepes Mátét – üvöltötte, hogy a hangja elnyomja az iszonyatos korgást, amely görcsösen vonult végig a beleiben.

– Neeem... – ordította tehetetlen dühében Ében Kelemen.

– Letartóztatom – mondta a nyomozótiszt, megkönnyebbülten eresztve le a hangját, miután elcsillapodott a béldörgése.

– Mit csinál?

– Őrizetbe veszem előre megfontolt, aljas szándékkal elkövetett emberölés gyanújával.

– De kérem, nyomozó úr, kérem, író vagyok. Azért írtam le mindazt, amiről beszél, amit állít, mert író vagyok. Író, nem gyilkos.

– Író?

– Igen, író. Képzelve, többkötetes, sikeres regényíró. Elismert és nagyra tartott regényíró. Egy igazi irodalmi szaktekintély, akinek rangos irodalmi lapokban jelennek meg erősen közvélemény-formáló kritikái... csak mellékesen jegyzem meg, retteg is tőle az íróársadalom... Szóval, ez a nagybecsű kritikus azt írta rólam, hogy... idézem, eredetiséggel, újszerű hangommal, nem utolsó sorban meghökkentő témáimmal és az irreális groteszkbe átbillentő stílusommal szereztem magamnak ragaszkodó olvasótábort a nonszensz prózát kedvelők körében.

– Bárki is írta ezt, számomra nem mond semmit. Lehet, kérem szépen, hogy amit most itt előadott a védelmére, az közvéleményt formáló szaktekintélyi vélemény, de nincs benne semmi konkrétum és tényszerű. Nekem bizonyítékok és tények kellene. A

tény pedig az, hogy maga író... a bizonyíték pedig a több kötet... ez pedig így súlyosbító körülmény. Ennek tudatában az előre megfontolt, eltervezett, aljas szándékkal elkövetett emberölés mellé halmazatilag a hírnévhajhászás és haszonszerzés tényállása is felmerül. Vagyis hogy hírnévhajhászás és haszonszerzés végett ölte meg Szepes Máté légtornászt, a fiatal és jóképű, pelyhedző állú világit.

A Tiffany állólámpával megvilágított, dohányfüsttel átítatott aprócska szerkesztői szobában Szepes Máté hátát a falnak vetve merengően állt a diófa íróasztal mögött, majd egy határozott, lendületes és erőszakos mozdulattal kitépte a Consul írógép papírtovábbító hengere alól a félig írt ívlapot Ében Kelemen torzóban maradt szövegével. A lapot az ujjai közt morzsolgatva leült a diófa íróasztal mögötti forgózsámolyos irodai székbe, Ében Kelemen helyére. A vele szemben üresen álló, félig az asztal alá betolt ingatag tonettszék hajlított támláját bámulta kitartóan. Búvólte a helyet, ahonnan nemrég még elszántan küzdött az életéért. Átfutott az agyán az utolsó beszélgetésük Ében Kelemennel. Érzelmét kikapcsolva, hideg fejjel kezdte boncolgatni az írónak a tragikus vég mellett felhozott érveit, miközben nagy vonásokban visszapergette azt, amit megélt a gépben maradt papírra vetett utolsó mondatig. Miután a múlt írott eseményeit végigvezette egészen a jelenig, Szepes Máté azon kezdett el tünődni, vajon mi várt volna rá a félig üresen maradt lapon, a végső fejezetet lezáró utolsó bekezdésben.

Irodalmi tévelygéséből és merengéséből bátortalan kopogás hozta vissza a Tiffany állólámpával megvilágított, dohányfüsttel átítatott aprócska szerkesztői szoba valóságába. Szepes Máté várt egy pillanatig, latolgatta, nem képzelgésében hallotta-e a kopogást, végül kipasszírozta magából halkán, visszafogottan a *tessék belépni, kérem* illedelmes formulát, amellyel Ében Kelemen regényében a szaltó mortalés szám után a kacér hölgylátogatókat szokta – nem tagadott hátsó szándékkal – beinvitálni az öltözőjébe. Táguló, ábrándos szemekkel nézte a lefelé mozduló kilincset, majd a befelé nyíló párnázott ajtószárnyra szegezte a tekintetét. Kővé dermedten dőlt hátra Ében Kelemen forgózsámolyos irodai székében. Nem akart hinni a szemének. Az ajtón Varr Ambrózia, a városi ope-rett-teátrum mezzoszopránja lepert be Kokozov grófnő jelmezében, madárfészekkel díszített lóden süvegkalappal a fején, és határozott, biztos léptekkel elindult a diófa íróasztal irányába. Szepes Máté tátott szájjal, ámulattal követte Kokozov grófnő teátrális belépőjét, majd felállt, széttárta a karját, jelezve, hogy nem kellene szavak. Varr Ambrózia lefejtette berakott csigacsavaros hajfürtjeiről Kokozov grófnő süvegkalapját. Szorosán magához ölelte Szepes Mátét, és hosszan, forrón csókolták egymást az Ében Kelemen diófa íróasztala mögötti falon lógó gobelin előtt. Az ölelkező pár, Szepes Máté légtornász és Varr Ambrózia mezzoszoprán szinte beleolvadt a faliszőnyeg panorámájába, melyen az izzó naplemente szűkülő kupolája alatt hullámzó tóra boruló szomorú fűzfák leomló lombja előtt ostort csattogató pásztorlegény marhacsordát terel a távolban magasba emelkedő templomtorony iránt.

Ében Kelemen új könyve megbukott. Mindössze egyetlen példányt tudtak eladni belőle. Szepes Máté, a fiatal és jóképű légtornász, a pelyhedző állú világit vette meg azt az egyet. Kíváncsiságból, hogy mi lett vele.